

TEZĂ DE HABILITARE

Bune practici și politici de resurse umane pentru o administrație publică eficientă

REZUMAT

CANDIDAT:

CONF. DR. ANA-MARIA BERCU

Teza de abilitare cu titlul *Bune practici și politici de resurse umane pentru o administrație publică eficientă*, elaborată de **Ana-Maria Bercu**, conferențiar universitar doctor la Universitatea *Alexandru Ioan Cuza* din Iași, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Departamentul de Finanțe, Monedă și Administrație Publică, constituie o sinteză a activității de cercetare și a celei didactice elaborate în vederea obținerii atestatului de abilitare conform normelor legale în vigoare, respectiv Legea educației naționale nr. 1/2011, Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Științifice nr. 3121/27.01.2015 prin care se aprobă Metodologia privind organizarea și desfășurarea procesului de obținere a atestatului de abilitare, Ordinul nr. 6129/20.12.2016 privind aprobarea standardelor minimale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare, a calității de conducător de doctorat și a atestatului de abilitare.

Candidata, Conf. Dr. Ana-Maria Bercu, a susținut teza de doctorat cu titlul *Pregătirea profesională și cariera personalului din Administrația publică*, conducător științific Prof. Dr. Anton Rotaru, la Universitatea *Alexandru Ioan Cuza* din Iași, în data de 8 septembrie 2008 și a obținut titlul de doctor conform Ordinului Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 5837, din data de 4 noiembrie 2008.

Teza de abilitare este structurată în două părți principale, conform prevederilor Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Științifice nr. 3121/27.01.2015 prin care se

aprobă Metodologia privind organizarea și desfășurarea procesului de obținere a atestatului de abilitare: **Prima parte – Realizări științifice, didactice și academice și Partea a doua – Planuri pentru dezvoltarea carierei științifice, didactice și academice.**

Prima parte a tezei de abilitare – Realizări științifice, didactice și academice prezintă evoluția carierei candidatei, Conf. Dr. Ana-Maria Bercu, studiile absolvite, etapele carierei academice și principalele realizări, activitatea de cercetare și impactul său, precum și activitatea didactică reflectată prin coordonarea și îndrumarea studenților de la ciclurile de licență, master, doctorat și postdoctorat, în întreg procesul de învățare și dezvoltare.

Direcțiile de cercetare științifică prezintă cele mai importante contribuții științifice ale candidatei, Conf. Dr. Ana-Maria Bercu, susținute de publicații, participări la evenimente științifice și în inițierea și dezvoltarea de proiecte de cercetare. Aceste direcții pot fi sintetizate astfel:

- a. Bune practici și politici de resurse umane în Administrația publică la nivel organizațional. Context național și european
- b. Bune practici și politici de resurse umane în Administrația publică la nivel individual. Context național și european

Redăm în cele ce urmează câteva dintre realizările științifice considerate importante pentru evidențierea calităților de cercetător și cadru didactic ale candidatei, Conf. Dr. Ana-Maria Bercu, ce susțin obținerea calității de conducător de doctorat în domeniul științelor administrative.

Rezultatele activității de cercetare științifică s-au concretizat prin publicarea a două cărți de specialitate în calitate de unic autor: *Pregătirea profesională și cariera personalului din Administrația publică*, lucrare publicată la editura Universitară București în anul 2009, ce concretizează efortul pregătirii doctorale și *Strategii manageriale publice*, publicată la editura Tritonic Books, București, 2013, lucrare ce urmărește analiza și interpretarea fenomenului strategic în sectorul public fiind un instrument util pentru activitățile de predare-învățare pentru studenții specializărilor de Administrație publică, licență sau master, dar și pentru toți cei interesați de complexitatea domeniului. De asemenea, publicarea în calitate de prim-autor a volumului *Competitivitate europeană regională și dezvoltarea resurselor umane* (co-autor Mihaela Tofan), 2018 și co-autor pentru volumul *Funcția publică europeană și managementul carierei funcționarului public european* (prim-autor Mihaela Tofan),

2013, ambele publicate la editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, reflectă orientarea candidatei spre dezvoltarea domeniului științelor administrative.

Un studiu realizat de candidată cu privire la impactul pregătirii profesionale asupra satisfacției în muncă a fost publicat în jurnalul indexat Clarivate Analytics, în 2017. Lucrarea *Impact of employees' training programmes on job satisfaction*, *Current Science*, vol. 112, No. 7, 10 April 2017, pp. 1340 – 1345. (IF: 0,883) a urmărit analiza atitudinii angajaților din organizațiile din regiunea de nord-est a României cu privire la programele de instruire pe care le-au urmat, explicând în consecință relația dintre formare și satisfacția profesională. Rezultatele arată că este necesar să se pună în aplicare programe de formare profesională de înaltă calitate, deoarece există o relație pozitivă între etica muncii, recunoașterea muncii, supravegherea și angajamentul de a lucra.

Rezultate ale cercetărilor de echipă au fost concretizate în publicarea de articole științifice indexate Clarivate Analytics. Astfel, lucrarea *The Impact of Public Expenditures on Economic Growth: A Case Study of Central and Eastern European Countries*, publicată în *Emerging Markets, Finance and Trade*, Vol. 54, Issue 3, pp. 552-570. (IF: 0,828), Lupu, D; Petrișor, M.B; **Bercu, Ana-Maria**; Tofan, M. (2018) evidențiază preocuparea candidatei pentru abordările interdisciplinare. Studiul realizat relevă faptul că cheltuielile pentru educație și sănătate au un impact pozitiv asupra economiei, în timp ce cheltuielile pentru apărare, afacerile economice, serviciile publice generale și bunăstarea socială au un impact negativ. Studiul a testat importanța diferitelor categorii de cheltuieli publice, a structurii funcționale și a creșterii produsului intern brut, utilizând date trimestriale pentru perioada 1995-2015 pentru 10 țări din Europa Centrală și de Est selectate care au aderat la Uniunea Europeană.

O altă lucrare ce dovedește implicarea în activitatea de cercetare și în constituirea de echipe de cercetare este lucrarea cu titlul *Entrepreneurship Dynamics in EU. A Comparative Perspective*, *Transformation in Business and Economics*, Vol. 15, No. 3C (39C), pp. 431-451. (IF: 0,556), 2016, Tofan, Mihaela; **Bercu, Ana-Maria**; Roman, Angela. Scopul principal al lucrării a fost de a evidenția rolul important al antreprenoriatului în creșterea economică, crearea de noi locuri de muncă și inovare, precum și reducerea inegalităților sociale care au condus la un interes tot mai mare al cadrelor universitare și factorilor de decizie la diferite niveluri în examinarea dinamicii spiritului antreprenorial în diferite țări, pentru a identifica

segmentele care necesită sprijinul maxim al autorităților publice. Astfel, scopul principal al lucrării este de a investiga dinamica antreprenoriatului în funcție de ciclul de viață al afacerilor în 26 de state membre ale UE în ceea ce privește indicatorii-cheie stabiliți în literatura de specialitate. Cercetarea utilizează tehnici de analiză descriptivă aplicate datelor anuale furnizate de Monitorul Global pentru Antreprenoriat pentru perioada 2008-2015. În ceea ce privește dinamica antreprenoriatului, rezultatele cercetării noastre evidențiază existența unor disparități majore între țări, în special a celor cu niveluri similare de dezvoltare economică și o corelație puternică a nivelului dezvoltării economice a țărilor și a activității antreprenoriale. Analiza efectuată se poate dovedi utilă pentru factorii de decizie atât la nivel european, cât și la nivel național, pentru a identifica măsurile adecvate de promovare și susținere ale antreprenoriatului.

Lucrarea *The Empirical Research on Civil Servants Motivation: Evidence from Romania*, publicată în *Managing Global Transitions. International Research Journal*, vol. 15, no. 4, December 2017, pp. 399-417, indexat BDI (ERIH+), în co-autorat cu Mihaela Onofrei. Scopul acestui articol este de a identifica cei mai importanți factori cu impact asupra motivației funcționarilor publici. Se examinează factorii care afectează motivația și se explică efectele acestora asupra satisfacției profesionale. Pentru a atinge obiectivul de mai sus al cercetării, s-a folosit modelul combinat Maslow-Herzberg. Studiul a fost realizat în 21 de primării din județul Iasi, România. Analizele de corelare și regresie ale lui Pearson au fost utilizate pentru a stabili dacă factorii motivaționali selectați influențează satisfacția profesională a funcționarilor publici. Funcționarii publici care se consideră importanți pentru organizația lor, vor urmări obiectivele în mod activ și vor spori eforturile de a fi mai competitivi la locul de muncă și de a avea performanțe mai bune. Cadrul oferă o explicație a motivului pentru care anumiți factori sporesc motivația funcționarilor publici, în timp ce alții nu.

Candidata a publicat peste 25 de lucrări de specialitate după obținerea titlului de doctor în anul 2008, fiind permanent preocupată de îmbunătățirea pregătirii sale profesionale.

Cariera profesională a candidatei a debutat prin formarea inițială în cadrul Școlii Normale *Ștefan cel Mare* din Bacău, profilul *învățători*, continuată prin studiile începute la data de 1 Octombrie 2007 ca studentă a Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor, specializarea *Administrație publică*. Studiile de licență au

fost absolvite în anul 2001, șefă de promoție, cu distincția *Magna cum laude*, iar în anul 2002 au fost finalizate studiile aprofundate la specializarea *Gestiunea resurselor în administrația publică*, cu media generală 10.

Carierea academică a candidatei a început în anul 2001, în calitate de cadru didactic asociat în cadrul Catedrei de Finanțe și Monedă, cu activități de seminar la disciplinele *Știința administrației și Sisteme administrative comparate*, reprezentând momentul formării pentru dezvoltarea competențelor didactice și pedagogice și a celor de cercetare științifică în domeniul științelor economice și administrative. Anul 2002 a însemnat debutul studiilor de doctorat, în domeniul fundamental *Științe economice*, specializarea *Management*, sub conducerea științifică a domnului Prof. Univ. Dr. Anton Rotaru. Teza de doctorat a fost foarte bine apreciată de specialiști din domeniul managementului și științelor administrative, astfel încât, în anul 2009 a fost publicată în Editura Universitară din București, constituind o încununare a efortului pregătirii prin doctorat.

Formarea profesională a continuat prin urmarea în perioada decembrie 2015-mai 2016 a studiilor postdoctorale în cadrul Universității din Tel Aviv, Israel, Recanati School of Business. Tema de cercetare post-doctorală a fost *Human resource performance as competitive advantage for organizations*. Cercetarea a urmărit identificarea factorilor de influență și a practicilor de resurse umane care conduc la obținerea avantajului competitiv în organizații, precum și analiza sistemului de recompensare și impactul asupra satisfacției în muncă a personalului organizației. De asemenea, au fost avute în vedere strategiile de resurse umane care contribuie în mod semnificativ la obținerea avantajului competitiv.

Stadiile carierei universitare încep în februarie 2002, când a ocupat prin concurs postul de preparator la Catedra de Finanțe și Monedă a Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor din cadrul Universității *Alexandru Ioan Cuza* din Iași, îndeplinind cu succes sarcinile didactice și de cercetare specifice. În februarie 2005 a ocupat postul de asistent universitar la aceeași Catedră de Finanțe și Monedă din cadrul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor. În urma susținerii unui nou concurs, în februarie 2008, a ocupat postul de lector în cadrul Catedrei de Finanțe și Monedă, care, ca urmare a modificărilor structurale de la nivelul Universității și Facultății, a devenit parte din Departamentul de Administrarea Afacerilor, iar din 2012, a devenit Departamentul de Finanțe, Monedă și Administrație Publică.

Începând cu februarie 2013 și până în prezent este conferențiar universitar în cadrul aceleiași departament, post ocupat în urma unui concurs.

Ca urmare a implementării unor proiecte finanțate de Comisia Europeană, în domeniul studiilor europene, cu accent pe competitivitate regională europeană și dezvoltarea resurselor umane (2014-2019) și cariera și managementul carierei funcționarului public european (2010-2015) a devenit profesor Jean Monnet, fiind parte din comunitatea academică a profesorilor cu rezultate științifice în domeniul studiilor de integrare europeană. Ana-Maria Bercu este membru al Centrului de Excelență în Studii Europene Jean Monnet din cadrul Universității *Alexandru Ioan Cuza* din Iași (din anul 2009) și membru activ al Institutului de Științe Administrative *Paul Negulescu*, Sibiu (din anul 2004).

Pregătirea profesională a fost susținută prin participarea la stagii de documentare și predare la universități și institute din străinătate pe teme specifice domeniului managementului resurselor umane în organizațiile publice și private: Universitatea din Ljubljana (Slovenia, 2006 și 2012), European Forum Alpbach (Austria, 2009), Universitatea Internațională din Catalonia (Spania, 2011), Universitatea Ariel, Turcia (2013), Universitatea din Opava (Republica Cehă, 2014 și 2018), Universitatea din Pozega (Croatia, 2015), Universitatea din Tirana (Albania, 2017), Universitatea din Nis (Serbia, 2018), Universitatea din Rzeszow (Polonia, 2018), European Authority Bank (Marea Britanie, 2018). De asemenea, în decembrie 2010, a efectuat un stagiu de *visiting professor* la Universitatea din Rouen, Franța, axat pe problematica resurselor umane și a diferențelor interculturale, intitulat: *Managementul resurselor umane. Diferențe interculturale*, constituind un cadru de dezbateri despre diferențele în politicile și strategiile de resurse umane dintre România și Franța, bune practici și rezultate ale aplicării acestora la nivel de companie (privată și publică). În planul dezvoltării personale, aceste stagii au contribuit la stabilirea unor parteneriate și a unor colaborări în aria de cercetare a managementului resurselor umane în administrația publică.

Candidata, Conf. Dr. Ana-Maria Bercu, a participat la cursuri de formare în domeniul managementului universitar și al politicilor universitare organizate la Universitatea *Alexandru Ioan Cuza* din Iași, cursuri în domeniul managementului educațional organizat de IRMED (Institutul Român de Management Educațional) și Universitatea *Alexandru Ioan Cuza* din Iași, cursul de perfecționare în vederea obținerii calității de Formator organizat de SC Learn&Vision SRL, Cluj-Napoca cu

avizul Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Prin implicarea activă în cadrul proiectelor științifice, având calitatea de director de proiect sau de membru în echipa de implementare, expert sau responsabil cu activități de predare, evaluare, învățare, candidata a inițiat și dezvoltat noi cursuri universitare și școli de vară în domeniul managementului resurselor umane în administrația publică (națională și europeană).

Cariera didactică în învățământul universitar, derulată pe o perioadă de 16 ani, este complexă și reflectă preocuparea permanentă pentru dezvoltarea abilităților de predare-învățare. Candidata a îndeplinit cu profesionalism **sarcinile didactice** de curs și seminar, pentru studenții de la forma de învățământ licență și master, la discipline precum *Managementul performanței în administrația publică*, *Management strategic în sectorul public*, *Strategii manageriale publice*, *Managementul relațiilor de muncă în context european*, *Știința administrației*, *Sisteme administrative comparate*, *Drept administrativ*, *Relații industriale în managementul resurselor umane în Europa (curs în limba engleză - Industrial Relations in European HRM)*. În cadrul Școlii doctorale de economie este membru al comisiilor de îndrumare și titular al cursului de *Sustenabilitate a cercetării doctorale*.

Pregătirea profesională temeinică, bazată pe studierea lucrărilor de referință din literatura de specialitate românească și străină, pe documentarea riguroasă în cadrul stagiilor de pregătire sau de predare efectuate la universități din străinătate (din Franța, Slovenia, Spania, Austria, Republica Cehă, Portugalia, Italia, Marea Britanie, Croația, Cipru), pe participările la evenimente științifice naționale și internaționale, au constituit fundamentul asumării unor noi discipline incluse în planul de învățământ la specializările de master (Masterul de Administrație Publică, Masterul Managementul și Dezvoltarea Resurselor Umane și Masterul de Resurse Umane), din anul 2008. Acestea au constituit noi provocări în devenirea profesională, activitatea didactică și de cercetare științifică fiind orientată spre studiul managementului performanței în administrația publică, a managementului strategic în sectorul public, analiza politicilor publice și al managementului relațiilor de muncă în context european.

Un aspect important al activității didactice este reprezentat de activitatea de îndrumare a lucrărilor de licență și disertație pentru un număr semnificativ de studenți, dovedind spirit exigent și îndreptat spre obținerea celor mai bune rezultate de către studenți. În calitate de coordonator al practicii de specialitate a studenților, au

fost stabilite legături cu instituții publice de specialitate, în scopul dezvoltării de către studenți a deprinderilor și abilităților specifice profesiei. O altă dimensiune a activității didactice este dată de coordonarea activităților de cercetare științifică studentească, prin participarea în comisiile de evaluare și apreciere a lucrărilor la nivel local și național, în calitate de membru al comisiei de evaluare a lucrărilor științifice la Olimpiadele Naționale organizate de AFER în anii 2010 și 2012 (a fost numită membru al comisiei prin decizie a AFER - Asociația Facultăților de Economie din România) primind diploma de excelență (2012 și 2014). Rezultatele studenților îndrumați au fost excelente.

În anul 2018, candidata a devenit evaluator științific la nivel național al Agenției Universitare a Francofoniei, pentru candidații la Bursele *Eugen Ionesco*, coordonând activitatea cercetătorului postdoctoral, Alya Charfi de la Universitatea din Sfax, Tunisia.

Partea a doua a tezei de abilitare – Planuri pentru dezvoltarea carierei științifice, didactice și academice, reflectă obiectivele de dezvoltare a carierei profesionale a candidatei, Conf. dr. Ana-Maria Bercu.

Dimensiunea didactică a carierei universitare constituie una dintre cele mai importante direcții urmărite în formarea și evoluția candidatei. Pentru a păstra standardele de calitate pe care și le-a impus în lucrul cu studenții va continua pregătirea profesională și didactică, va participa la cursuri de dezvoltare a abilităților pedagogice, de însușire a noilor tehnici de metodică și didactică a predării disciplinelor socio-economice în scopul furnizării cunoștințelor de o manieră atractivă, facilă și potrivită noii societăți informaționale conturate și în deplin acord cu realitățile economice.

Obiectivele pe care și le propune candidata pot fi sintetizate astfel:

- a. Revizuirea conținutului cursurilor de *Management al performanței în Administrația publică* și de *Analiză a politicilor publice* în vederea publicării la edituri naționale recunoscute; în scopul obținerii unor lucrări de valoare științifică, voi consulta cursuri și lucrări specifice oferite de universități de prestigiu.
- b. Reeduirea cărții *Strategii manageriale publice* (publicată în 2013 la editura Tritonic Books, București) și completarea acesteia cu informații de actualitate. Noul produs va fi un manual de

Management strategic în sectorul public, util studenților în activitatea lor, dar și tuturor celor interesați de domeniu.

- c. Îmbunătățirea tehnicilor de predare-învățare, în special prin utilizarea echipamentelor on-line.
- d. Dezvoltarea curriculei *Școlii de Vară European Regional Competitiveness and Human Resource Development* (produs al proiectului Jean Monnet, finanțat de Comisia Europeană, 2014-2017), prin introducerea de noi cursuri și extinderea rețelei de profesori colaboratori.
- e. Dezvoltarea cursului *Industrial Relations in European HRM*, curs în limba engleză, prin introducerea de noi studii de caz și prin elaborarea unui material suport.

Conturând un profil profesional didactic orientat către student și către găsirea celor mai eficiente metode și tehnici de predare-învățare, considerăm că activitatea de coordonare a studenților doctoranzi va avea un fundament bine clădit, orientat către obținerea performanței.

Dimensiunea științifică.

Pentru ca activitatea de conducere de doctorat să aibă succes, candidata, Conf. Dr. Ana-Maria Bercu intenționează să urmărească trei obiective interconectate, al căror scop final este acela de a oferi o muncă de cercetare fiabilă și de înaltă calitate. Aceste direcții de cercetare se bazează pe experiența de până acum, pe interesele profesionale deja existente, reprezentând o continuare firească a activităților anterioare. În același timp, dorește explorarea de noi domenii conexe, în conformitate cu tendințele internaționale și naționale din domeniul de cercetare.

Obiectivele urmărite sunt următoarele:

- a. Urmărirea cercetărilor din domeniul practicilor și politicilor de resurse umane din administrația publică, urmărind interconectivitatea, multidisciplinaritatea și interdisciplinaritatea.
- b. Calibrarea cercetărilor viitoare pe aspecte precum interrelația performanță – motivație, plată în funcție de performanță – motivație, satisfacția la locul de muncă – performanță profesională, carieră profesională – retenția personalului, schimbare organizațională – politici de resurse umane adecvate.

- c. Urmărirea realizării de cercetări fundamentale și aplicative care să conducă la descoperirea unor noi teorii, modele, practici care pot oferi soluții la probleme specifice din domeniul politicilor de resurse umane din administrația publică.

Pentru a susține activitățile de cercetare și pentru a îmbunătăți activitatea didactică, va continua efortul de a aplica pentru proiecte de cercetare cu finanțare națională sau internațională.

O altă dimensiune importantă o reprezintă activitatea de colaborare în plan științific cu profesori de la universități din țară și străinătate. Prin participarea la activitățile de predare Erasmus+, la conferințe internaționale, workshop-uri, în calitate de profesor-invitat sau participant, având oportunitatea de a cunoaște experți ai domeniului având posibilitatea de a dezvolta proiecte comune de cercetare în care să fie implicați în mod activ doctoranzii.

Ultima parte a tezei de abilitare prezintă referințele bibliografice proiectate și utilizate în redactarea acesteia.